

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมความรู้เกี่ยวกับการสอน
ทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของครูประถมศึกษา

นายบำรุง ไทญ์สูงเนิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

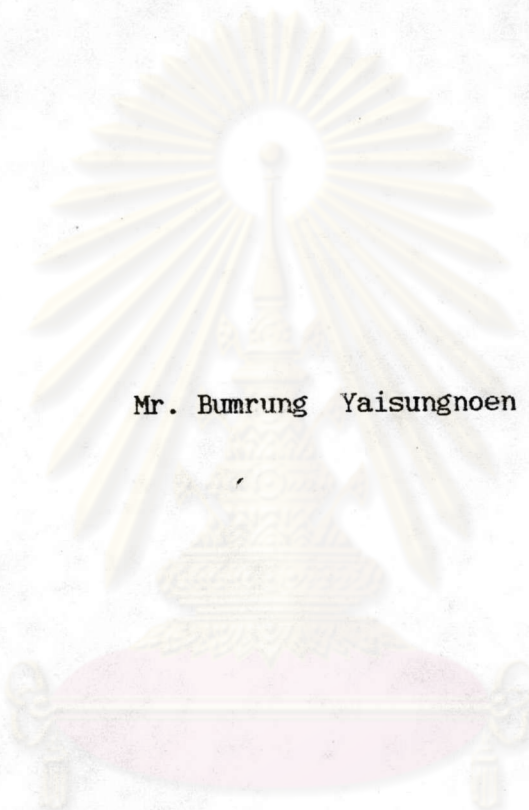
พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-657-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16906652

THE DEVELOPMENT OF SELF-LEARNING PACKAGES FOR ENHANCING
KNOWLEDGE OF TEACHING CRITICAL THINKING SKILLS
OF THE ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS

Mr. Bumrung Yaisungnoen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-657-5

ทั่วยุทธวิทยานินพนธ์

การพัฒนาคุทธการเรยนรู้ด้วยตนเองเพือเสริมความรู้เกือวกับการสอน
ทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของครูประณมศึกษา

โดย

นายบารุง ใหญ่สูงเนิน

ภาควิชา

ประณมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานินพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

[Signature]

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานินพนธ์

[Signature]

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม)

[Signature]

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์)

[Signature]

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธวัช)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

บำรุง ใหญ่สูงเนิน : การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของครูประถมศึกษา (THE DEVELOPMENT OF SELF-LEARNING PACKAGES FOR ENHANCING KNOWLEDGE OF TEACHING CRITICAL THINKING SKILLS OF THE ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS) อ.ที่ปรึกษา : ศ.สุมน อมรวิวัฒน์, 449 หน้า. ISBN 974-583-657-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ใช้สำหรับเสริมความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์แก่ครูประถมศึกษา ผู้วิจัยได้นำสาระความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ สร้างเป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 6 เล่ม โดยใช้ครูประถมศึกษาเป็นตัวอย่างประชากรศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองรวม 46 คน

ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 91.43 : 91.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 : 80 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของครูประถมศึกษาที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างประชากรมีความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์เพิ่มขึ้น และมีความพึงพอใจในการศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2536

ลายมือที่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... ศ.สุมน อมรวิวัฒน์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... -

C 240714: MAJOR ELEMENTARY EDUCATION
KEY WORD: SELF-LEARNING PACKAGES/ CRITICAL THINKING SKILLS/ ELEMENTARY
SCHOOL TEACHERS

BUMRUNG YAISUNGNOEN : THE DEVELOPMENT OF SELF-LEARNING PACKAGES
FOR ENHANCING KNOWLEDGE OF TEACHING CRITICAL THINKING SKILLS OF THE
ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS. THESIS ADVISOR : PROF. SUMON AMORNVIVAT,
449 PP. ISBN 974-583-657-5

The purpose of this research was to construct and validate the efficiency of the self-learning packages which for enhancing the knowledge of teaching critical thinking skills of the elementary school teachers. The researcher constructed the six of self-learning packages about the teaching of critical thinking skills by using forty-six elementary school teachers as sample to study self-learning packages.

The results of this research was that the efficiency of the self-learning packages were 91.43 : 91.78 which were higher than the standard criteria 80 : 80. Therefore the self-learning packages for enhancing knowledge of teaching critical thinking skills of the elementary school teachers had efficiency.

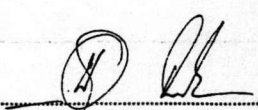
The samples gained more knowledge about teaching critical thinking skills and they were satisfied to study self-learning packages.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่อนิสิต..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนช่วยพิจารณาแก้ไข

ข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบคุณ คณะครูอาจารย์กลุ่มโรงเรียนสงเป็ล้อย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณอาจารย์นิพล นาสมบูรณ์ อาจารย์สมใจ กล้าหาญ ที่ให้ความช่วยเหลือบางประการในการวิจัย และขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ๆ ท่าน ตลอดจนบัณฑิตวิทยาลัยที่ท่านสนับสนุนในบางส่วน ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ตามประสงค์

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ขอขอบคุณ อาจารย์มาลี ใหญ่สูงเนิน และน้อง ๆ ที่เป็นผู้ให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

บำรุง ใหญ่สูงเนิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	8
วิธีดำเนินการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ทัศนะเกี่ยวกับการพัฒนาการคิด	13
การคิดวิเคราะห์วิจารณ์กับการเรียนการสอน	17
ความหมายของการคิดวิเคราะห์วิจารณ์	17
ทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์	26
การจัดการเรียนการสอนคิดวิเคราะห์วิจารณ์	28
การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	31
ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	31
แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วย ตนเอง.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	คุณค่าของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองต่อการเสริมความรู้	
	ของครู.....	34
	หลักการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	36
	องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	38
	ขั้นตอนการสร้างและการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้	
	ด้วยตนเอง	40
	การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมความรู้เกี่ยวกับ	
	การสอนทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์	43
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะการคิด	
	วิเคราะห์วิจารณ์	46
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาชุดการ	
	เรียนรู้ด้วยตนเอง	48
3	วิธีดำเนินการวิจัย	52
	การเตรียมการ	53
	การศึกษาค้นคว้าข้อมูล	53
	การเลือกตัวอย่างประชากร	61
	การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	62
	การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	65
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
	การวิเคราะห์ข้อมูล	73
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
	สรุปผลการวิจัย	87
	อภิปรายผล	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	91
รายการอ้างอิง	93
ภาคผนวก	107
ประวัติผู้เขียน	449

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ในกลุ่มโรงเรียนสงเปลือย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	62
2	ผลการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับครูประถมศึกษา 1 คน	66
3	ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำแนกเป็นรายเล่ม (การทดลอง 10 คน)	67
4	การทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนการทดสอบความรู้ก่อนและหลัง การศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (การทดลอง 10 คน)	68
5	ค่ามัธยิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของ ครูต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (การทดลอง 10 คน)	69
6	ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำแนกเป็นรายเล่ม	78
7	ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองรวมทั้ง 6 เล่ม	79
8	ค่ามัธยิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนทดสอบความรู้ก่อนและหลังการศึกษาชุดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง	80
9	ค่ามัธยิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจ ของครูต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	81
10	ค่ามัธยิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจ ของครูต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำแนกเป็นรายด้าน	83
11	ระดับความยากและอำนาจจำแนกของแบบวัดความรู้ก่อนและหลังการศึกษา ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	112
12	สัดส่วนของผู้ที่ตอบแบบวัดความรู้ก่อนและหลังการศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วย ตนเองถูก (p) และผิด (q) และความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ (pq)	115
13	คะแนนการตอบแบบวัดความรู้ก่อนและหลังการศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	118
14	ระดับความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการ ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เล่มที่ 1	121

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ระดับความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการ ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เล่มที่ 2	122
16	ระดับความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการ ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เล่มที่ 3	123
17	ระดับความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการ ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เล่มที่ 4	124
18	ระดับความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการ ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เล่มที่ 5	125
19	ระดับความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการ ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เล่มที่ 6	126
20	การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบ ด้วยแบบวัดความรู้ก่อนและหลังการศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	128
21	คะแนนการปฏิบัติกิจกรรมและคะแนนการทดสอบหลังการศึกษาชุดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง	132
22	การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำแนกเป็นรายเล่ม	135
23	คะแนนการปฏิบัติกิจกรรมและคะแนนการทดสอบหลังการศึกษาชุดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง รวมทั้ง 6 เล่ม	136
24	ค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของ ครูต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	139

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กระบวนการคิดวิเคราะห์วิจารณ์	54
2	กระบวนการจัดการเรียนการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์	55
3	วิธีการนำเสนอเนื้อหา	58
4	การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	60

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย